

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Tiesāšanās Procedūras](#) > [Civillietas](#) > [Pierādījumu Iegūšana](#) > Scotland

Pierādījumu iegūšana

Skotija

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Pierādīšanas pienākums

1.1 Kādi ir pierādīšanas pienākuma noteikumi?

Skotijā pierādīšanas standarts civillietās ir samērīgs ar pierādīšanas pienākumu, kas ir tai pusei, kura vēlas, lai konkrētajā jautājumā tiktu pieņemts tai labvēlīgs lēmums. Lai to izdarītu, šai pusei ir jāiesniedz pietiekami daudz pierādījumu, lai pamatotu savus apgalvojumus. Ja pierādījumi ir par kādu konkrētu jautājumu, kas ļauj apspriežamo jautājumu sīki līdzsvarot, tad puse, kas savā lietā ir uz to paļāvusies, var šajā jautājumā arī zaudēt.

1.2 Vai pastāv noteikumi, kas atbrīvo noteiktus faktus no pierādīšanas pienākuma? Kādos gadījumos? Vai ir iespējams iesniegt pierādījumus, lai pierādītu, ka kāds juridisks pieņēmums, nav pareizs?

Ir zināmi apstākļi, kuros pierādīšanas pienākums konkrētā jautājumā ir pusei, bet šai pusei nav jāiesniedz visi vai kādi tieši pierādījumi, lai to pamatotu. Galvenokārt pastāv četras situācijas, kad tā notiek:

- i) ja pieņēmums darbojas par labu pusei;
- ii) ja lieta tiek noskaidrota tiesas ceļā, t. i., aplūkojamie punkti ir jautājumi, kurus var nekavējoties noskaidrot no neapstrīdami drošiem avotiem;
- iii) ja lietas dalībnieku starpā tiek uzskatīts, ka lieta ir *res judicata*, t. i., novērš lietas, kas jau ir izskatīta, izskatīšanu nākamajos gadījumos;
- iv) ja otra puse ir to oficiāli apstiprinājusi jau pašā sākumā.

Ir pieņemtas 3 vispārīgas pieņēmumu kategorijas.

Tās ir:

1. neatspēkojami tiesību aktu pieņēmumi — tie ir fiksēti tiesību aktu principi, kurus nevar “atspēkot” vai apstrīdēt ar pierādījumiem par pretējo.
2. atspēkojami tiesību aktu pieņēmumi — pret tiem var iebilst ar pierādījumiem, kas liecina, ka konkrētajā lietā nav droši nonākt pie konkrēta secinājuma, pamatojoties tikai uz konkrētu faktu. Tomēr, ja netiks iesniegti vismaz daži atspēkošanas pierādījumi, šāds secinājums, visticamāk, tiks izdarīts.
3. atspēkojami faktiskie pieņēmumi — tie izriet no konkrētās lietas faktiem, kas izriet no vispārzināmas cilvēku pieredzes. Attiecībā uz atspēkojamu fakta pieņēmumu fakts A parasti nozīmē faktu B, bet, tā kā šī lieta nav spēkā, tiesa uzklausa pierādījumus, kas to atspēko.

1.3 Kādā apmērā tiesai ir jābūt pārliecinātai par kādu faktu, lai tā varētu pamatot savu spriedumu ar šo faktu?

Nav tiesību normu, kas reglamentētu “nozīmi”, ko piešķir konkrētam pierādījumam, un šo jautājumu izlemj

tiesnesis un zvērinātie. Tai pusei, kurai ir pienākums sniegt pierādījumus par konkrēto jautājumu, ir jāpārlicina tiesa, ka tās fakti ir ticamāki nekā oponenta fakti.

2 Pierādījumu iegūšana

2.1 Vai pierādījumi vienmēr jāiesniedz kādai no lietas pusēm, vai arī atsevišķos gadījumos tiesnesis var iegūt pierādījumus pēc savas iniciatīvas?

Tiesnesis nevar veikt izmeklēšanu savā vārdā lietā vai izsaukt lieciniekus vai noprotināt tos privāti. Ja vien lietā ir nepieciešami pierādījumi, tiesnesis uzklās lietas dalībnieku pierādījumus, kurus tie nolēmuši sniegt, un pēc tam pieņems lēmumu lietā.

2.2 Ja kādas puses lūgums pieņemt pierādījumu tiek apmierināts, kas noteik tālāk?

Kopumā, kad lietas dalībnieki ir pabeiguši savus rakstiskos izklāstus, viņi var vērsties tiesā, lai iesniegtu pierādījumus. Pierādījumā puses iesniedz tiesnesim pierādījumus, ar kuriem tie vēlas pierādīt lietu.

2.3 Kādos gadījumos tiesa var noraidīt puses lūgumu pieņemt pierādījumu?

Gadījumā, ja tiesa nolemj, ka konkrētais pierādījums nav pieņemams.

Lai pierādījumi būtu pieņemami, tiem jāatbilst divām prasībām. Tiem jābūt atbilstīgiem un jāatbilst pierādījumu sniegšanas kategoriskajiem noteikumiem.

2.4 Kādi ir dažādie pierādījumu veidi?

Pastāv 3 uzklāsīšanas veidi, kuros var iesniegt pierādījumus par lietas būtību. Tie ir pierādījumu iesniegšana, iepriekšēju pierādījumu uzklāsīšana un zvērināto tiesas sēde. Iepriekšēju pierādījumu uzklāsīšana ir pierādījumi lietā, kurā tiesa uzskata par nepieciešamu uzklāsīt abu pušu pierādījumus, pirms lemt par jebkādiem juridiskiem jautājumiem, kas var būt jāatrisina, lai pieņemtu galīgo lēmumu lietā. Gandrīz visas liecības tiek uzklāsītas pierādījumu vai iepriekšēju pierādījumu veidā, un tikai ļoti reti lietas nonāk zvērināto tiesas sēdēs. Zvērināto tiesas sēdes ir pieejamas tikai konkrētām Augstākās civillietu tiesas prasībām un īpašajā Šerifa Personīgā kaitējuma tiesā (*Sheriff Personal Injury Court*).

2.5 Kādas ir metodes, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, un vai tās atšķiras no metodēm, kādas izmanto, lai iegūtu pierādījumus no lieciniekiem, kas ir eksperti? Kādi ir noteikumi attiecībā uz rakstveida pierādījumu un eksperta atzinuma/viedokļa iesniegšanu?

Pierādījumus parasti iegūst 3 veidos, lieciniekam sniedzot mutiskus, reālus un dokumentētus pierādījumus.

Mutiskie pierādījumi ietver pierādījumus, kas izriet no citas personas teiktā, kā notiek gadījumos, ja liecinieks vienkārši atstāta to, ko kāds ir redzējis vai dzirdējis. Ciktāl iespējams, praksē ir pieņemts, ka lieciniekiem, lai sniegtu pierādījumus, ir jāpiedalās tiesas sēdē, lai tos varētu noprotināt vai konfrontēt.

Reālie pierādījumi ir kaut kas materiāls un fiziski sataustāms, un tie ir jāiesniedz "pierādījumu sniegšanas" procedūras ietvaros. Parasti vismaz vienam lieciniekam ir jāizsakās par šādu pierādījumu, lai tas tiktu pieņemts.

Dokumentētie pierādījumi var būt uzrakstīti, iespiesti vai ierakstīti kādā citā drošā veidā, piemēram, audioierakstā, videoierakstā, CD vai elektroniski, un arī tie ir jāiesniedz pierādījumu sniegšanas procedūras ietvaros. Ekspertiem parasti ir jāierodas tiesā, lai sniegtu savus pierādījumus, piemēram, lai sniegtu liecības, pamatojot ziņojumu, kas iesniegts pierādījumu sniegšanas procedūras ietvaros.

Rakstiskie pierādījumi, piemēram, ar zvērestu apliecinātas rakstiskas liecības regulāri tiek pieļauti un pieņemti kā pierādījumi civilprocesā. Eksperti parasti ierodas tiesā, lai sniegtu savu atzinumu kā pierādījumus tiesvedībā. Vairākos gadījumos eksperts uzstāsies, lai pamatotu ziņojumu, kas iesniegts pierādījumu sniegšanas procedūras ietvaros.

2.6 Vai kādas noteiktas pierādīšanas metodes ir nozīmīgākas par citām?

Ir pieņemts vispārējs noteikums, ka lietā ir jāiesniedz labākie pieejamie pierādījumi. Skotijā lielāka uzmanība tiek pievērsta liecinieka mutiski sniegtajiem pierādījumiem, nekā citiem pierādījumu veidiem, jo liecinieks kā pirmavots var sniegt tiesai liecību par redzēto vai dzirdēto.

2.7 Vai noteiktu faktu pierādīšanai ir obligāti jāizmanto noteikta veida pierādīšanas metodes?

Noteiktos apstākļos ir nepieciešams rakstisks dokuments. Piemēram, par līgumu attiecībā uz zemi, pārvaldības gadījumā, ja persona piesaka sevi kā vienīgo pilnvaroto attiecībā uz savu īpašumu vai jebkuru citu īpašumu, ko tā var iegūt, vai paužot jebkuru gribu, sastādot testamentāru trasta cesiju un izlīgumu vai kodicilu.

Arī gadījumos, ja ir jāatsaucas uz dokumentētiem pierādījumiem, ir jāuzrāda dokumenta oriģināls, ja vien abas puses nav pieņēmušas vai nu oriģinālā dokumenta kopiju, vai arī tādu kopiju, kuras izveidotājs to ir pienācīgi apliecinājis kā norakstu.

2.8 Vai lieciniekam saskaņā ar likumu ir pienākums sniegt liecību?

Vispārīgi runājot, ikvienam lieciniekam, kurš tiek izsaukts pierādījumu sniegšanai, tas ir jādara.

2.9 Kādos gadījumos liecinieks var atteikties sniegt liecību?

Gadījumos, ja lieciniekam ir tiesības neatbildēt uz jautājumiem, piemēram, saziņa starp juridisko konsultantu un viņa klientu. Skotijas likumos ir pieņemts arī vispārējs noteikums, ka personu nevar piespiest apsūdzēt pašai sevi. Lieciniekam ir tiesības atteikties atbildēt uz jautājumu, ja patiesa atbilde ir saistīta ar noziegumu vai ir saistīta ar laulības pārkāpšanas atzīšanu, savukārt nepatiesas atbilde var novest pie nepatiesas liecības sekām.

2.10 Vai pret personu, kura atsakās liecināt, var piemērot sankcijas vai likt sniegt liecību piespiedu kārtā?

Ja persona atsakās sniegt pierādījumus, tad viņu var piespiest liecināt, lai izvairītos no apsūdzības par necienīgu attieksmi pret tiesu. Ja liecinieks joprojām atsakās sniegt pierādījumus, kā pierādījumus var iesniegt arī iepriekš sniegtos liecinieka paziņojumus.

2.11 Vai ir personas, no kurām nedrīkst iegūt liecības?

Nē. Saskaņā ar Skotijas 2004. gada Likumu par neaizsargātajiem lieciniekiem tika atcelta "kompetences pārbaude" attiecībā uz lieciniekiem kriminālprocesā un civilprocesā, tāpēc pierādījumi nav nepieņemami tikai tāpēc, ka liecinieks nesaprot pienākumu sniegt patiesus pierādījumus vai atšķirību starp patiesību un meliem. To, vai liecības ir uzticamas un ticamas, būs jāizlemj tiesnesim vai zvērinātajiem, ņemot vērā visus attiecīgajā lietā iegūtos pierādījumus.

2.12 Kāda ir tiesneša un pušu loma, uzklusot liecinieku? Kādos apstākļos liecinieku var uzklusīt videokonferencē vai ar citu tehnisku līdzekļu palīdzību?

Tiesneša loma ir nodrošināt, lai lietas puses godīgi noprotinātu liecinieku, kas sniedz pierādījumus. Tiesnesim ir arī jārikojas objektīvi. Tiesnesis var arī uzdot jautājumus, lai, piemēram, noskaidrotu līdz šim neskaidru jautājumu vai lai ierosinātu citu izmeklēšanas virzienu, kas tam šķiet svarīgs. Pušu loma ir tāda, ka tās pēc kārtas pieteiks savus attiecīgos lieciniekus, kurus pēc tam katru pēc kārtas varēs noprotināt vai konfrontēt.

Saskaņā ar Skotijas 2004. gada Likumu par neaizsargātajiem lieciniekiem neaizsargātajiem lieciniekiem (kā noteikts Likumā) ir tiesības pieteikties īpašiem pasākumiem (piemēram, tiešraides televīzijas savienojums, tiešraides ekrāns, palīgs), lai palīdzētu lieciniekiem sniegt pierādījumus. Saskaņā ar Skotijas 1995. gada Likumu par bērniem dažu tiesvedību laikā liecinieks var sniegt pierādījumus, izmantojot arī tiešraides televīzijas savienojumu.

3 Pierādījuma izvērtēšana

3.1 Ja puse liecību ieguvusi nelikumīgi, vai tiesai ir kādi ierobežojumi sprieduma pieņemšanā?

Attiecībā uz to, vai izslēgt pierādījumus, kas iegūti nepareizi, pārkāpjot taisnīguma galveno mērķi, tiesai ir rīcības brīvība.

3.2 Ja esmu viena no lietas pusēm, vai mans paziņojums tiks uzskatīts par liecību?

Ja civillietas puse sniedz pierādījumus, tiesa ņems tos vērā kopā ar citiem pierādījumiem, ko tā guvusi, lai pieņemtu lēmumu attiecīgajā lietā.

■ Lapa atjaunināta: 09/09/2021

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.